

Any IX

Núm. 414

Barcelona 6 de Agost de 1896

Per passarse la calor,
no es pas lo remey millor
una dona com aquesta...
Mes per un diu... d' amor...
javuy fos y demà festa!

DE DIJOUS À DIJOUS

No ha sigut petita la tabola que han mogut las saragossanas! Y que si las tals donas justifican l'anomenada que tenen, ó siga si acreditan la tossuneria endémica en aquella regió, creguin que la gresca durará fins qu'ellas vulguin.

Un moit de donas aragonesas al peu del *pilar* de la seva Verge, es mes imponent que una revolució. Afegimhi 'l motiu ó 'l móvil de la tal tabola y 'ns convencerém de que no son còsas de riure 'ls crícs que llensan.

—¡Qüestió de faldillas! (he sentit dir á algú) á cops d'escombra s'ha d'acabar lo de Saragossa...— Estiguin ben segurs que 'ls que aixís opinan, no diuen lo que senten, y si haguessin ells d'acabarho, lo primer que farian seria . no anarhi y deixarho corre. Altres, los que se las *pegan* de patriotas *enragés* y no 's mouhen del *Petit Pelayo*, baladrejan que l'assumpto porta qua, que 'l *quid* de la saragata *baturro-femenina* es obra dels insurrectes que 's passejan pe 'l *Coso*, com si diguessim per la Rambla d'allá; y aixó, com hi ha Judas, m'ha fet molta gracia; es dir, gracia, precisament, no; pero m'ha fet riure sense ganas, porque ara si que aixó del filibusterisme es una herba que 's fa á tot arreu, segóns los mes patriotas de llenga, y si anessim á arrancar herba filibustera, potser no podriam ferne ni un manadet pera donar als conills de la galeria de casa.

Mírinse que ab lo dels insurrectes, aquí á Espanya, se 'n polria escriure un saynete que, si 's fés, donaria moltes entradas (y sortidas). ¿Té l'och qualsevulga manifestació contraria als desaccerts ó á las arbitrariedades de nostres infelissos governants? Donchs, bé, tenta'iva insurrecta al *canto*; á pesar de tenir que veure l'una cosa ab l'altra, com uns esclops ab unas sabatillas.

Per la mateixa rahó s'ha vingut á traduhir 'l *desahogo* de las saragossanas en artefacte dels Maceos de la Península; suposició gratuita que deixa molt que desijar pera alcansar lo conseniment ó la afirmació dels que no som ni filibusteros, ni saragossans. Es una cosa molt *còmoda* (com si diguessim molt calaixera) l'assegurar que las heroínas del Ebro son tap y carbassa ab las amassonas de la manigua: no podém permetre, per la part que 'ns toca, tal *supòsit*.

Lo que hi há es que, com que *van mal dadas* en qüestió de prestigi gubernatiu, los del cim del candelero, á la mes petita que passa ja li han clavat:—*Tramas filibusteras*—Nosaltres, contestant en llenguatge oficial podém replicar:—*¿Romances á esta hora?*—

* *

Tant mateix tornarem á tenir Encants adosats al monument de 'n *Lópas* (que no es ferli cap favor) y apoyats á las parets de Llotja (que *bastanta* nosa li tornarán á fer). No sabém de qui es obra l'empenyo marcadíssim de tornar á convertir en Belcaire una part de ciutat que, per sa proximitat al mar y per son *contacte* ab la *Bolsa*, es tan visible pe 'ls estrangers; pero hi veyém mes que la necessitat dels drapayres y ferrovellayres, l'*interés* pronunciat d'algun regidor que 's desviu per la resurrecció de las antigallas barceloninas arreconadas pe 'l difunt y tan criticat *Fivaller* d'l carrer de Fontanella.

Nosaltres, apart de tot, celebrém l'acort del Ajuntament per lo que puga convenir als que tinguin *parada* allí, mentres tinguin en compte de no *connarnos* á los que provehím als Encants, ó sinó sufrirán los *encantayres* un desencant, y haurán de plegar velas.

Ja que 'ls torném á deixar *parar* al devant de las *voltas*, que no 'ns *carreguin*... de preu.

* *

Diálech de la setmana:

—Sento dirli: m'he tallat la *coleta*.

—¿Qu' es en *Barbián* vosté ó 'n Barb...?

—Vull dirli, que vull fer com los *Apeles*, dich, com los *Mestres* ab la ploma: 'm retiro.

—¿Pero qué fá, home? Si á mi tant se me 'n dona...

—Tot lo que vulgui; pero ja he fet lo pensament, y...

—¿Com ho farém si vosté no escriu?... Miri que 'ns treurá un gran pés de sobre...

—Com que aixó del escriure no dona y s'ha de pendre tanta paciència . ¿sab?

—¿Per qué no 's retirava mes aviat, donchs?

—Per no donarlos un disgust; veliaquí.

—¡Al contrari, home, al contrari!

PEPET DEL CARRIL

L'aplech de Sant Domingo

علا

N'es l'aplech de Sant Domingo una festa de las grans, que 's celebra quan las figas comensan á madurar.

Aplech es de cors, pe 'ls joves; pe 'ls vells, de recorts passats; y tant pe 'ls uns com pe 'ls altres es aplech... del ja dit Sant.

Aneuhi, bellas ninetas, aneuhi que ab molt afany dalt á la plasa us esperan per' ballar, vostres aymants.

Correuhi, que ja las grallas 'companyadas pe 'ls tabals, una mazurka 'n refilan que dona gust d' escoltar.

Correuhi; mes, ab cuydado; no us distreyeu! no fos cás que al passar per la palanca, badant, prenguessiu un bany.

Aneuhi, y quan ja cansadas estiguen de tant ballar, á reposar una estona retireus á l' Abadal.

Allí, si es que voleu teca ne trobareu molt en gran; puig desde 'l modest badejo, fins al rich tall, de tot hi ha.

Si sed teniu, aygua fresca també hi ha; qu'ho es mes que 'l glas; y per 'xó n' ha adquirit fama aquell pou de l' Abadal.

Un cop ja estiguen ben tipas, si us agrada contemplar un deliciós panorama, treyeune, pe 'l balcó, 'l nás.

Dalt la plassa de la hermita, y de grallas y tabals al gay só, veureuhi als joves contents al ball entregats.

A l' ombra de las alsinas y d' altres molts arbres qu' hi ha pe 'ls voltants, moltas personas hi veureu, qu' están brenant.

Hi veureu, també, paradas de melóns, cindrias, ventalls;... y gent que cap aquí venen y gent que cap allí van.

Y un poquet cap á l' esquerra, devant mateix d' un canyar y en lo marge de la riera, la font... ¡la font dels Galants!

Tenim lo gust de participar á las societats re-creativas y á tota classe de centres de poblacions ahont tinga de celebrarse festa major, que hem acabat de confeccionar en nostres tallers, un as-surtit inmens de artístichs cromos, desde 'ls mes senzills y económichs als mes preciosos y elevats de preu, propis pera PROGRAMAS, INVITACIONES, TITOLS de SOCI, de FORASTER y de ABONAT, etc., etc.

CARNETS DE TOTA CLASSE

LITOGRAFIA BARCELONESA de RAMON ESTANY, 6, Carrer de Sant Ramón, 6

FESTAS MAJORS

GROMOS NOUS

senzills y económichs als mes preciosos y elevats de preu, propis pera

PROGRAMAS, INVITACIONES, TITOLS de SOCI, de FORASTER y de ABONAT, etc., etc.

PREUS INCOMPENSIBLES

Aquella font d' aygua fresca, y mes clara qu' un crestall, ahont á la seva voreta tants joves s' han declarat!...

Mes, quan ja 'l sol á la posta se 'n vagi, ab molt pausat pas, vosaltres, formantne collas y alegres cansóns cantant, us en tornareu á casa; ahont n' hi haurá á punt ja 'l sopar; contentas y satisfetas d' havervos divertit tant en l' aplech de Sant Domingo, que se celebra cada any, desde fa temps, quan las figas comensan á madurar.

P. PERICO NAS-DE-MICO.

Vilafranca, Agost 1896.

ASTELLAS

Es tenedor d' una casa
Lo jove Miquel Perilla,
Y 'l seu pare, qu' es un ase,
Diu que 'l seu noy es forquilla.

*
**

Es lo meu amich Espasa
Tan aficionat al joch,
Que ha empenyat fins la pareula
Per poguer jugá ab l' amor.

*
**

Ara quan surts á passeig
La primavera t' enveja,
Puig que mes flors á tú 't tiran
Que Deu no ha donat á n' ella.

AMADEO PUNSODA.

= NOTAS =

Tens de sucre 'l cor, Pepeta,
y m' ho diu ton dols mirar;
pro un pressentiment m' assalta:
qu' essent de sucre 's fondrá.

Si 'ls grans comptavas d' arena
que en sas platjas conté 'l mar,
sabrias de mas grans penas
lo número ahont ha arriuat.

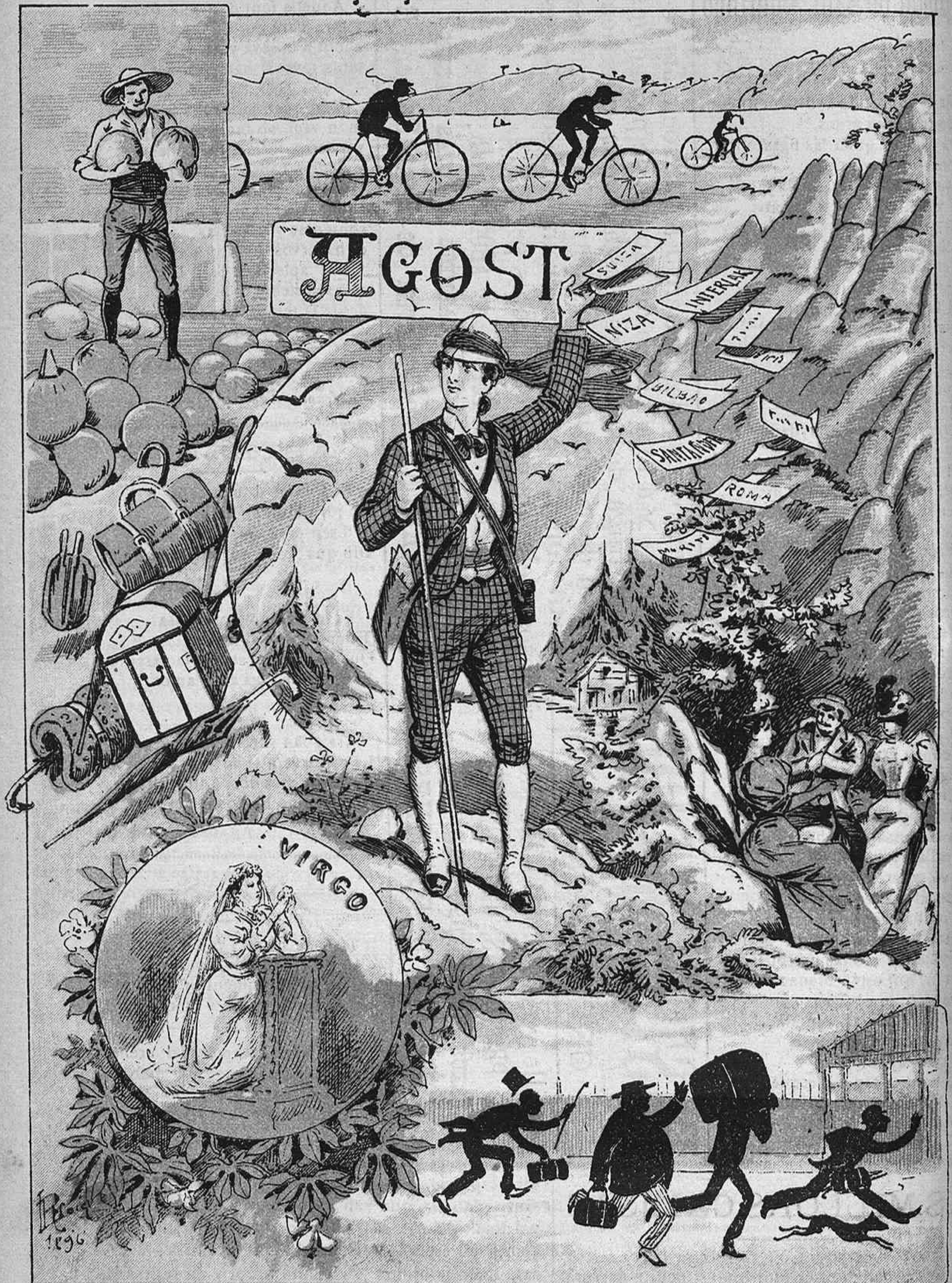
J. FERRÉ GENDRE.

LAS MILLORS CAMISAS

Lo simpátich escriptor que s' oculta darrera lo pseudónim de Kasabal, persona á qui de veras aprecio y estimo, s' ha permés fa poch—en un setmanari de gran circulació—diri-

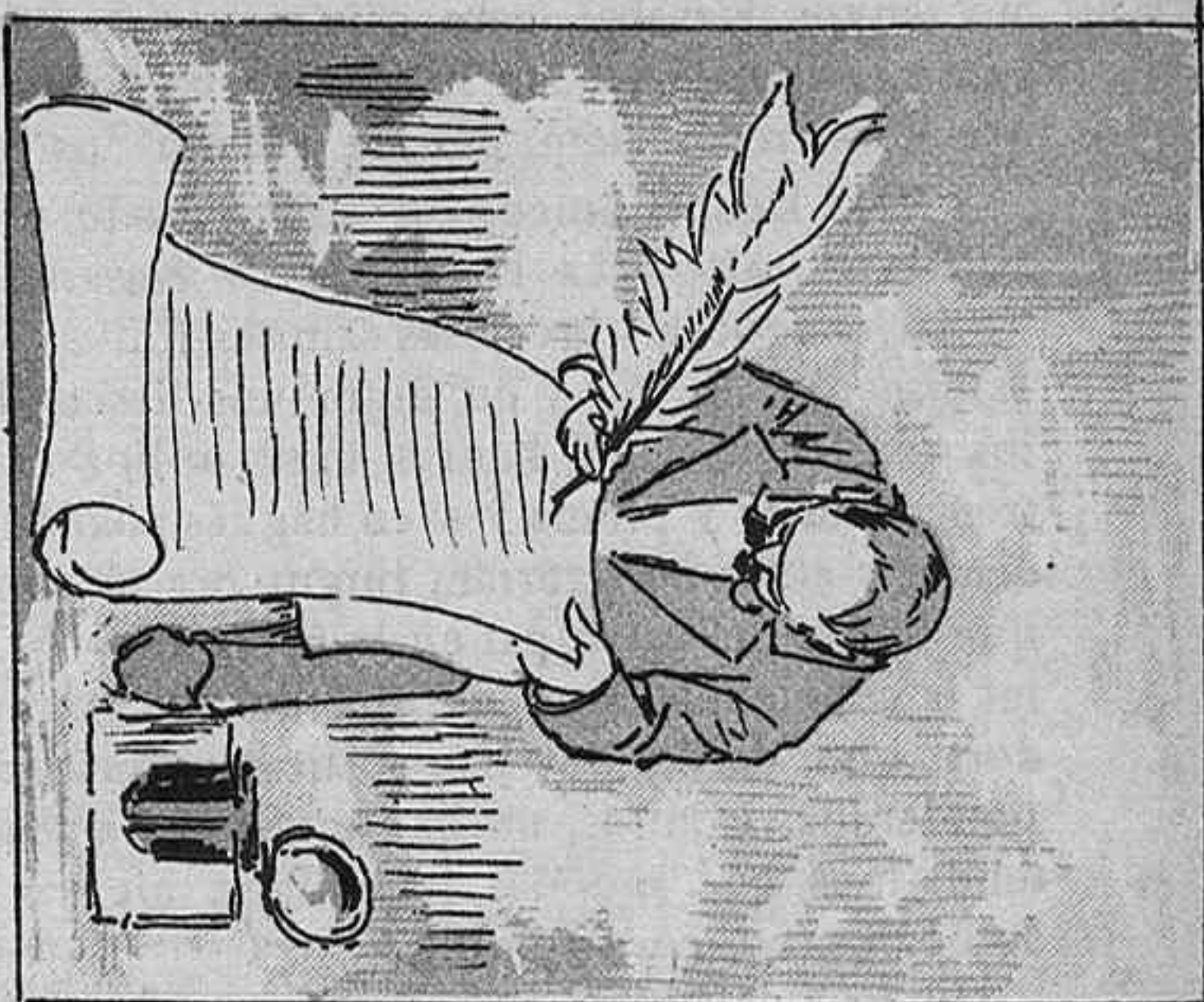
gir desprecis tan esgarrifosos á n' aqueixas camisas sense planxar, que van ab los seus cordóns y borlas, y á tots los que las portan, que, creyentme ofés com s' en creuran tots aquells qu' usen ditas camisas, agafo la ploma, y en nom propi y en representació de tots los agraviats, als quals represento ab lo mateix dret que molts diputats son districte, vaig á confondre, vaig a dirne quatre de frescas al atre-

LA TOMASA
MESOS DEL ANY

Es l' Agost, mes d' aná á fora,
de divertir-se y gosar...
Te l' Agost per signe «Virgo...»
¡Qui en signos pogués cobrar!

LA TOMASA

...«La obligació d' un director de sarsuela, es fer las llistas d' ensaig d' acort ab lo mestre»..

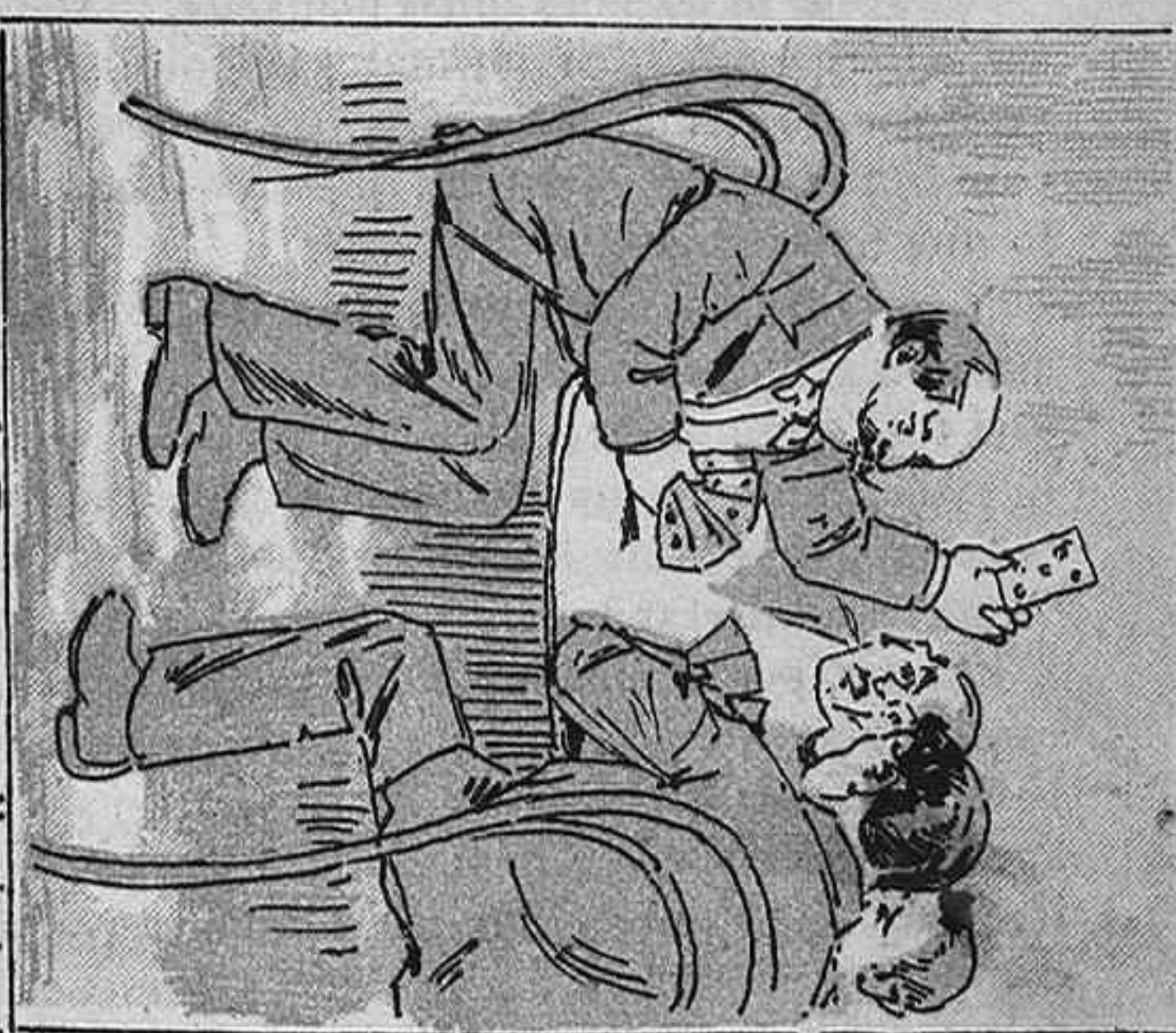
...«Lo senyor Franquesa feya ensajar quatre obras diariament, cinch y alguns cops sis»...

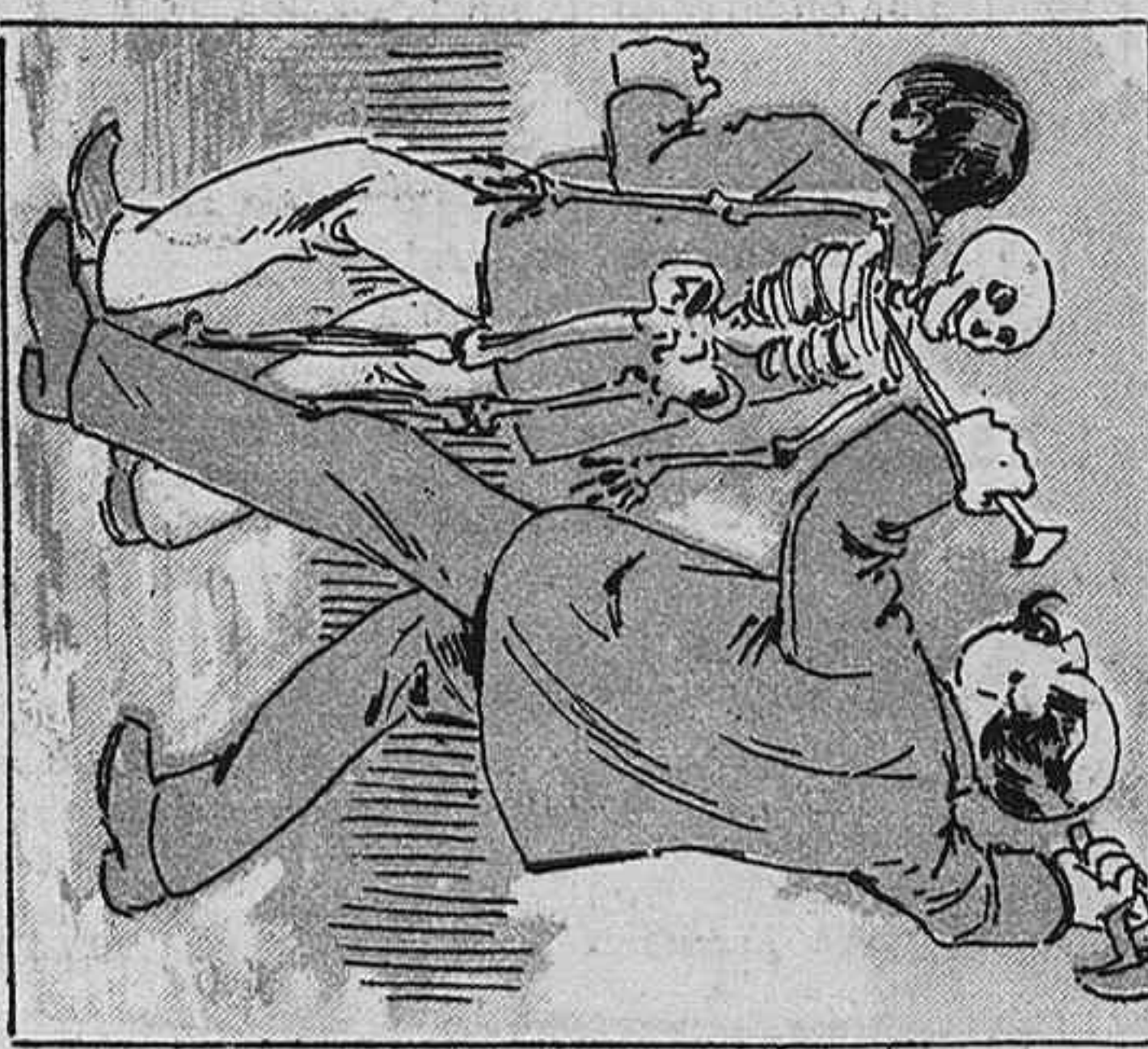
...«Lo director s' estava com un ninot á la cadira, sense saber de qué anava y exercint de figura decorativa»...

.. «Val mes confessar paladínament qu' ell (lo senyor Franquesa) va rompre la contracta»...

...«mentrestant la Empresa en lloch de vigilar y d' apoyar als directors, feya 'l burro al café y Deu nos guart de destorbarlo»...

...«Y sobre tot, qui no 'n sab que no s' hi fiqui y no clavi 'l mort á l' esquena dels altres»...
CONBAT COLOMBE.

vit senyor Kasabal, pera que may mes se fiqui en *camisas d'onze varas*, ni en las cómodas camisas que nosaltres portém, porque 'l durlas 'ns acomoda.

«¡Viva Deu! (Comenso d'aquet modo per' veure si l'espanto). ¡Viva Deu! Senyor Kasabal: avants de dir d'aquestas preciosas camisas fluixas, qu' eran camisas de dormir y qu' eram uns descuydats tots los que las usavam, hauria sigut millor qu' havés trencat tinter y ploma y s' en hagués anat á fer mitj-diada, y aixís no hauriam tingut ocasió de maliciar que lo que ha estampat en lo paper no l'hi ha dictat la conciencia, sinó alguna desgraciada planxada, que, desde que han sortit aqueixas may prou ponderadas camisas, no haurá vist entrar en la seva tenda mes que prendas femeninas, alguns enagus de poch preu, per exemple.

Diu que nosaltres som uns descuydats, uns deixats... com si diguessim *uns bruticias*. ¿Y per qué ho diu? ¿Com ho fonamenta?

¡Ah, senyor Kasabal! Si vosté s' hagués contentat ab fer burla no mes d'*aquells cordóns y borlas*, que donan al individuo l'aspecte d'un portier ó cortina d'arcoba, no hauria obert la meua boca; pero la seva tasca no ha acabat aquí: vosté 'ns ha tocat la camisa de dalt á baix desde 'l coll á la punta dels faldóns. ¡Y aixó, senyor meu, ja es burlarse del mort y de qui 'l vetlla!

Girém la vista enrera, senyor Kasabal; doném una mirada á n' aquell Paradís ahont *vejctavan* contents y satisfets los nostres primers pares. Miri: allí tenim á Adam abrassant á un burro. A uns quants passos, pot contemplar á Eva, petonejant á una guineu. Tal vegada hi hauria qui de la ocupació favorita de cada hù d'ells, en treuria conseqüencias no gayre agradables pe 'l sexo fort; pero aixó á nosaltres nos té ara sense cuydado. Lo qu' hem de mirar es si portan camisa planxada, porque segons se deduheix de las sevas paraulas, 'l que no 'n porta, es un descuydat, un deixat, un brut.

Repárlis: ni portan camisa planxada, ni sense planxar, ni *taparrabos*, ni un mal pámpol de figuera; y aixó que no tenen, com nosaltres, lo consol de dir, com dihem quan vé á tom, que no es pecat ensenyar lo que ha estat *missa*.

Y no obstant, estimat senyor Kasabal, ningú s' atrevirá á tractar de descuydats á Adam y Eva, porque tots estém convensuts de que en aquella *primeira plana* de la llarga Historia de la Humanitat, no 's coneixían encare los perniciosos invents qu' han vingut á adulterar la bellesa natural de tot lo creat.

Figuris, per un instant, al nostre *gueto* Adam, ab camisa planxada, de coll alt, ab frac, monocle y sabateta de xarol, y diguim ab franquesa: ¿S podría aguantar lo riure? ¿No li vindrian ganas de tirarli irreverentment un tomátech ó una patata? ¿No 'l compararia desseguida á n' aquets gomosos poca-soltas qu' han d'estirar lo coll—de carn—com un avestrús, porque 'l *monumental* coll planxat 'ls hi obliga, y que, quan se doblegan, sembla que tinguin

lo pit de llauna; tan estrany es lo soroll que fa la petxera de sa camisa encatronada?

No li diré, amich Kasabal, que 's figuri á Eva de cap modo, porque hem de confessar que las donas están bé de totas maneras, escepció feta de quan se posan las nostras calsas. Pero no obstant, si la veyá ab una cotilla fatal, que desformés son pit ¿vritat que li faria llástima?

Ja sé qu' objectará que existeixen rahóns poderosas que aconsellan que 'ns abstinguém d'anar tan á la fresca com los nostres primers pares. Reconech de sobras que 'l pobre mortal que 's vejés obligat á passar ab un trajo tan lleuger, durant la Canícula, aqueixa famosa plassa de Catalunya, 'n sortiria pit-jor qu' un pebrot escalivat; no se m' ocultan los serios inconvenients ó molestias que 's presentarian en los llochs d'empentas; pero d'aixó á portar los nostres cossos en prempsa, seguint una moda ridícula, hi van cent mil millóns de lletugas.

¿A vosté li agrada portar lo coll com agarrotat, una camisa-corassa y unas sabatas qu' omplin los seus peus d'ulls de-poll? ¡Vosté mateix! Nosaltres, los que 'ns hem *agafar* á aquestas camisas sense planxar com á un' áncora de salvació, desitjem tot lo contrari. Avuy suprimim lo planxat; potser demá 'ns veurá corre per aquets mons de Deu, en calso-tets y á peu descals, com los peixaters, y mentres aném nets de roba, no estará en lo just tractantnos de descuydats, porque 'l portar camisa planxada, no 'ns lliuraria d'aquet calificatiu, sí, com molts, la portessim bruta.

¡Comoditat y bons aliments! Aquest es lo nostre lema, y ningú 'ns treu d'aquí.

Esperant, senyor Kasabal, que no tornaré á importunarnos y desitjant que 's convenci de la bondat de las nostras camisas, á despit de la *planxada* que, mirant per l'estra, li ha fet fer tan grossa *planxa*, tinch lo gust de reiterarme de vosté, etc., etc.

En confiansa, estimats lectors: Aquest article l'hi escrit per encárrech d'un fabricant de camisas, que veu que á pesar d'estar l'estiu molt adelantat, encare té gran existencia de las que jo defenso.

M'ha donat sis camisas pe 'l treball, y...

¡Tothom mira per l'estra!

A. GUASCH TOMBAS.

Una excursió á "Santa Cristina," (1)

(Acabament)

En bon esmorzar, tenint bona gana pera despatxarlo, amenisat per las felissas ocurrencias del cego *Bernal* y de 'n *Boya*, val tots los diners. Llástima que dugas de las noyas que adornavan la taula (l'aixerida *Antonieta* y la simpática *Cassimira*) no tinguéssin gayre gana; sort encare que la *Treseta* de 'n *Sidro* no era tan cumplimentosa.

Una passejada fins á la poética font de Santa Cristina, una rentada general de camas de dona, abaix al peu de las rocas del mar y una petita *tournee* per aquella bahia á

1 Vegiuse los números 411 y 413.

bord d' un llaut fletat al efecte, varen fer pahir l' esmorzar á los que no 's varen quedar á fer petar la bacayna per aquells andurrials, dignes dels pinzells de 'n Pahissa y de 'n Meiffren.

A las dugas varem dinar com uns reys dessota del meravellós pi que s' aixeca en lo bell mitj de la espayosa plassa de detrás del santuari, que té per limit la miranda mes magnífica d' aquella costa. Un arrós de campanya mes ben fet que en la fonda de las *Quatre Nacions*, plats forts per *principis*, y, per final, un pollastre per cap; besats los comensals per la fresca brisa del mar; embadalits tot eudrapant per la contemplació del inmens panorama que descobriam, n' hi ha prou pera recordarlo sempre mes ab goig. Ah! Nostra enhorabona á las excel·lents cuyneras la Marieta de ca 'l Sastre y la Pucallona; y á la servidora Tomasa (que siguió l' heroína per' d' el nom d' aquet setmanari). Després dels postres vingué 'l *Jan petit*, la vaca á lo Bernat y la ballaruga de reglament.

A la cayguda de la tarde, acabat lo rosari de l' ermita; regressá á Tordera 'l convoy, conduhint als excursionistas mes trempats que unas Pasquas, fent cap á cá la Rossa, una viuda que no ho sembla, que va oferirnos gracieient lo menjador de casa seva pera sopar y completar la festa. Aquí s' agregá á la caravana en Jaume Borrell, lo popular barber de la vila, y altres t' ca-tardans que bon servey nos varen fer pera ajudarnos á enterrar los restos de la teca. Després d' un *Jo te 'l encendré*, que no 's va deixá encendre, ja ben entrada la nit ferem la despedida en lo café de

ca 'n Torrellas, ahont estavan preparadas las taulas y 'l serviment á punt, pera pendre l' últim *cafetás*. Se pronunciaren brindis alusius á la excursió y als excursionistas; s' improvisá un petit concert ahont tinguerm ocaió d' apreciar las notables facultats musicals que posseheix lo duenyo del café, qu' es un bon pianista y un excel·lent vio'inista y sa filleta, la nena Torrellas, que canta com un rossinyolet: també 'l barítono Mas nos deleytá ab sa veu pastosa y potent cantant la *romanza de La Tempestad*, que li valgué una tempestat d' aplausos. Un animat ball familiar, rematat per una sardana ben puntejada, siguió 'l *finiquito*.

Aixís acabá la excursió á Santa Cristina, de la qual guar darém grat recort per las atencions de que siguerem objecte per part dels torderenchs, que ja tenen fama de franchs, senzills y hospitalaris. Per'havernos fet tan bons tractes, nó várem poguer menos d' exclamar al despedirnos:

Fentho d' aqueixa manera
desitjo que per molts anys
nos poguem trobar, companys,
en la vila de Tordera.

Y que no hi ha mes espina
—lo que se 'n diu—ni mes os:
¡dixós qui pot fé' un arrós
cad' any á Santa Cristina!

J. BARBANY.

VIAATJE DE RECREO

LA familia «Tercerillas»
's compón ara com ara
de cinch personas; 'l pare,
la mare, 'l gos y dos fillas...

Lo «Tercerillas» major,
es un concejal del hù.
qu' administrant 'l comú...
¡s' está fent la barba d' or!

La mamá, donya Ramona,
ex-xinxa del Vapor vell...
no mes li falta cervell
¡per semblar una personal!

Lo gosset dels «Tercerillas»
(ó de la mamá, l' ull dret)
¡es un *xelin* mes guapet
que cap de las dugas fillas!

D' aquestas, la gran, la Rufa,
contrasta tant ab la nana
que... ¡sembla una mitxa cana
al costat d' una baldufa!

Es lo cas, que don Climent
—lo «Tercerillas» en cap—
haventne arrencat bon nap,
ab ser de l' Ajuntament...

va proposarse, d' acort
ab nenas, gos y senyora
surtir un quant temps á fora,
quan apretès la calor...

Y aixís no estranyá la gent,
que carregats de maletas
y ben sorrats de pessetas
pujessin un dia, al tren,

¡ls cinch tranquils «Tercerillas»..
ab l' alegría á la cara,
¡tant 'l pare, com la mare,
com 'l gos, com las dos fillas!

Lo desij de 'ls cinch viatjers
era anar als banys de Pau...
mes, com costa tant *cacau*..
¡van quedarse á Granollers!

Y un cop posats á la vila,
van llogar una torreta,
dedicanse á la videta
del camp, tan dolça y tranquila.

Mes.. ¡ay!.. ¡Quan cert es lo di xo
aquell, que l' home proposa
y Deu en cambi, disposa
á mida del seu capritxo!..

¡Els buscavan la quietut,
la calma y lo grat repós!...

¡Ells vol'ian refé 'l cos
ab inyeccions de salut,
mes no contavan tots cinch,
ab l' amor, l' amor tirá...

fins qu' un jorn van comensá
—¡ay que tinch!—tots—¡ay que tinch!

Y don Climent Tercerillas,
desd' aquell punt, va al darrera
d' una guapa masovera
que se 'l cús a las faldillas.

Y la mamá cada nit,
per no quedarse tan sola,
ab un pagés s' aconsola
de l' ausencia del marit.

Y 'l *Xelin*, qu' es un *corrido*,
procura per tots indrets
dar als Tercerillas, nêts..
que conservin l' apellido!

Y de las fillas, la gran
cada dos per tres, s' estova
ab un' altra mossa jova,
per *mor* d' un gentil galán!

Y per últim la baldufa..
detrás la tapia del hort,
sentint paraulas d' amor

cada vespre s' estarrufa!

Y en resúm, que 'ls «Tercerillas»
al amor, li plantan cara..
¡tant 'l pare, com la mare,
com lo gos, com las dos fillas!

Que va passar?... ¿Que va ocorre
á tant simpátichs viatjers,
perque un jorn de Granollers
tornessin á mes á corre?...

¡No ho sé!.. ¡No mes sé que 'l pare,
porta 'l cos tot envenat
y algun ós desllorigat
y uns quants pegats, á la cara!...

¡No mes se que la mullé,
fa morros al seu espós..
y diu qu' *alló* es tan preciós
y qu' á las nits, s' hi está bé!

¡No mes sé que 'l *calavera*
del *Xelin*, tot s' ha desfet..
y que coixeja un xiquet
de las potas del darrera!

¡Sols sé que la filla gran,
dú la cara esgarrapada,
y una orella mossegada
y un ull, casi al botavan!

Y sè en fi que sa germana
s' ha tornat tota ullerosa,
y abaixa 'l cap vergonyosa,
té bascas y pert la gana!...

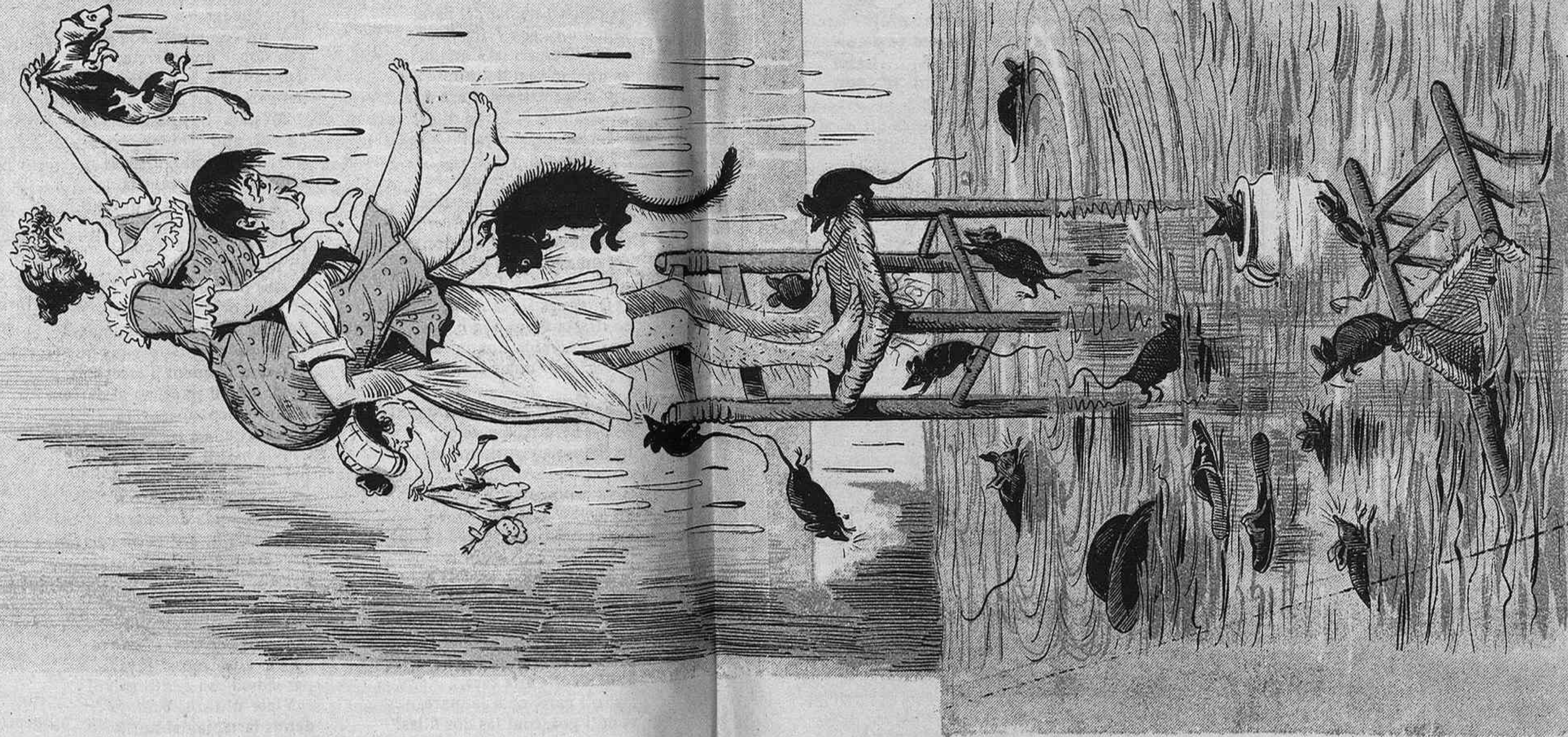
Per xó al veure 'ls «Tercerillas»
tornar ab tan mala cara
¡tant 'l pare, com la mare
com 'l gos, com las dos fillas!...

¡m trech 'l compte, ab 'ls dits,
y me 'n surten cinch, al compte,
mes 'm temo que molt prompte..
¡ns n farán de petits!...

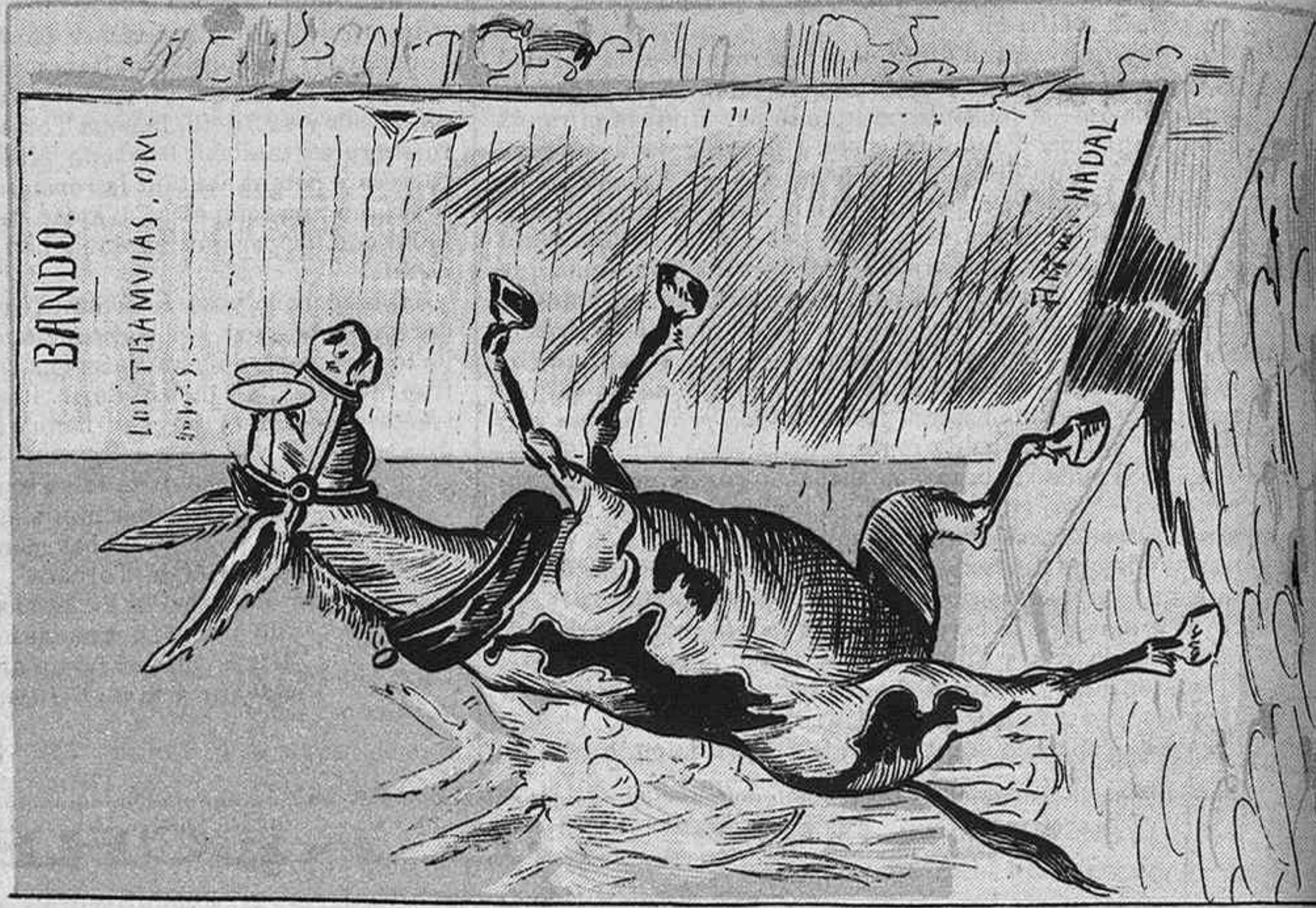
M. RIUSEC.

LI-OLI D'AGTUALITAT

LAS DARRERAS PLUJAS. Apuros d' uns veïns del carrer de 'n Tantarantana, al veure's la botiga convertida en bassal pestilent y l' arcoba plena de gri-paus y ratas de claveguera. En tals cassos, lo primer deber d' un home es treure de perill a la familia.

Vostés veurán com aqueixos serán los únichos que taurán enretat de las deposicions d' aquest van-do kilomeirich, referent a tramvias. Lo mal es qu' ellis no pogan ferlas observar al peu de la lletra!

—¡Aqueix regidor ja m' en está fent de petít! cinch mesos que m' ha tret de la Casa Gran y are en lloch de defensar la nómina registrant-empadronaments, no faig mes que feynas que 'm rebaixan. ¡Ja denunciare 'l fet a LA TOMASA!

MEMORIOS

TIVOLI

S' han donat algunes representacions de la òpera de Bretón *La Dolores*, que per lo concorregudas que s' han vist, semblava 's tractés de la època de son estrenu, y *nada menos* que ja es á la 146.ª representació.

Entre sos executants s' hi distingí lo tenor Sr. Brotat que desempenyá ab molt acort lo personatge de Lázaro.

Lo Sr. Visconti s' encarregá del sargento Rojas, 'l qual si per l' estatura semblava *algo*, per sos fets no passava de *soldat ras*. Desempenyant lo Patricio, conseguirá sempre aplausos, pero ab lo Rojas pot ser alguna vegada hi *logrará* algún disgust.

Los demás artistas, bé com sempre.

GRAN-VIA

Inmillorable éxit y resultat ha obtingut la companyia de opereta Giovannini (antes Franceschini) ja que totas quantas obras s' han executat han sigut altrastants éxits y totas las representacions han lograt fer calderada.

Además de operetas, com en lo quadro artistich hi figuran elements de òpera, en lo repertori de la companyia s' alterna aquet género, haventse cantat *uccia di ammermoor* ab un éxit colossal, principalment per la tiple Sra. Galvani que en lo famós *rondó* del tercer acte va demostrar que sa garganta es un tresor de brillants y pedras preciosas.

La Sra. Galvani á pesar de sa poca edat es una verdadera notabilitat en lo género anomenat de *fioriture*.

En las operetas *Il babeto* y *Cin-ko-ka* s' hi ha distingit en grau superlatiu lo sens igual tenor cómic Sr. Grossi, que encare resulta ser lo gat dels frares número 1.

En fi, que la Empresa Güell ab la companyia Giovannini creyém que 's calsarà las botas y los *amateurs* á pantorrillas, escenas cómicas de opereta y filigranas musicals en óperas lleugeras, están de enhorabona.

Pera demá s' anuncia *Fra Diavolo*, òpera que segons noticias es lo succés de la companyia per la inmillorable execució que logra.

NOU RETIRO

Durant la setmana ha anat donant rescalfat á causa de ser del gust del públich, per la perfecta execució que hi logran.

Pera demá s' anuncia *Gli amanti di Teruel*, en la que hi debutará lo tenor Sr. Morera.

Ja tenim una nova sèrie de plans en perspectiva.

CONCERTS D' EUTERPE

Per omissió sumament involuntaria vam deixar de consignar en nostre número passat l' éxit extraordinari que obtingué lo séptim concert de la present temporada en la que 's doná la primera audició del poema sinfónich *Los girondeins* de Litolff, que siguió extraordinariament aplaudit. Dit compositor en aquesta obra dona probas de ser un verdader mestre de música descriptiva.

Inútil creyém manifestar que l' entusiasme del públich no cessá fins á lograse la repetició de tan notable número musical, que no duptém veure de repertori en ls concerts.

També obtingué notable éxit la jota del mestre Mathieu *De Catalunya á Aragón*, logrant los honos de la repetició.

La sardana pera orquesta: *a platxa de Riells*, composició del mestre Guiteras, està ben composta, pero l' observarshi alguna reminiscencia de altra molt popular y coneguda, motivá que no entussiasms.

Respecte á *La fileuse* de Mendelssohn sentim manifestar que lo nom del compositor no la salvá del fracás que otingué, fracás que creyém just ja que las obras de Mendelssohn sols poden ser admiradas en locals petits; puig las obras del compositor alemany no son mes que una especie de globulillos homeopáticos, que contenen rafagnetas de inspiració y al adonarse 'n lo públich, la composició ja está acabada.

Creyém que obraria acertadament la Direcció dels *Concerts d' Euterpe* si eliminés per complert composicions tan inspiradas—si 's vol—pero raquíticas al mateix temps.

Obras com *Los girondeins* es lo que ha de buscar; bon plat y fondo.

UN CÒMIC RETIRAT

Havém rebut lo número sis de la notable revista catalana *L' Atlántida*, que veu la llum en nostra ciutat. Lo text de la mateixa, conté bonichs travalls de reputadas firmas (entre ellas, la del nostre estimat company de Redacció M. Riusec), y va ilustrada ab profusió d' artistichs grabats.

Recomeném als nostres volguts llegidors tan agradable publicació, á la que desitjem molts anys de próspera vida.

També havém rebut lo primer número d' un setmanari bilingüe titulat *El Bombo*, que conté entre altrastants *menudencias*, trenta dugas páginas de folletí.

Doném la benvinguda al nou company *El Bombo* desitjantli que no toqui may *el violon*, porque 'ls canbis de instrument, son fatals.

Dissapte dia 8 posém á la venda l' aplaudit monólech en vers titulat *Planys d' un pegatayre* original del festiu escriptor *Noy de la Peja* y profusament ilustrat per lo reputat artista J. Llopart.

Lo citat monólech fou estrenat l' últim diumenje en lo Teatro Principal de Tarrassa per lo distingit actor don Enrich Borrás, que va desempenyarlo á las mil maravallas conseguint numerosos aplausos per ell y per l' autor que fou cridat ab molta insistencia al final de la representació.

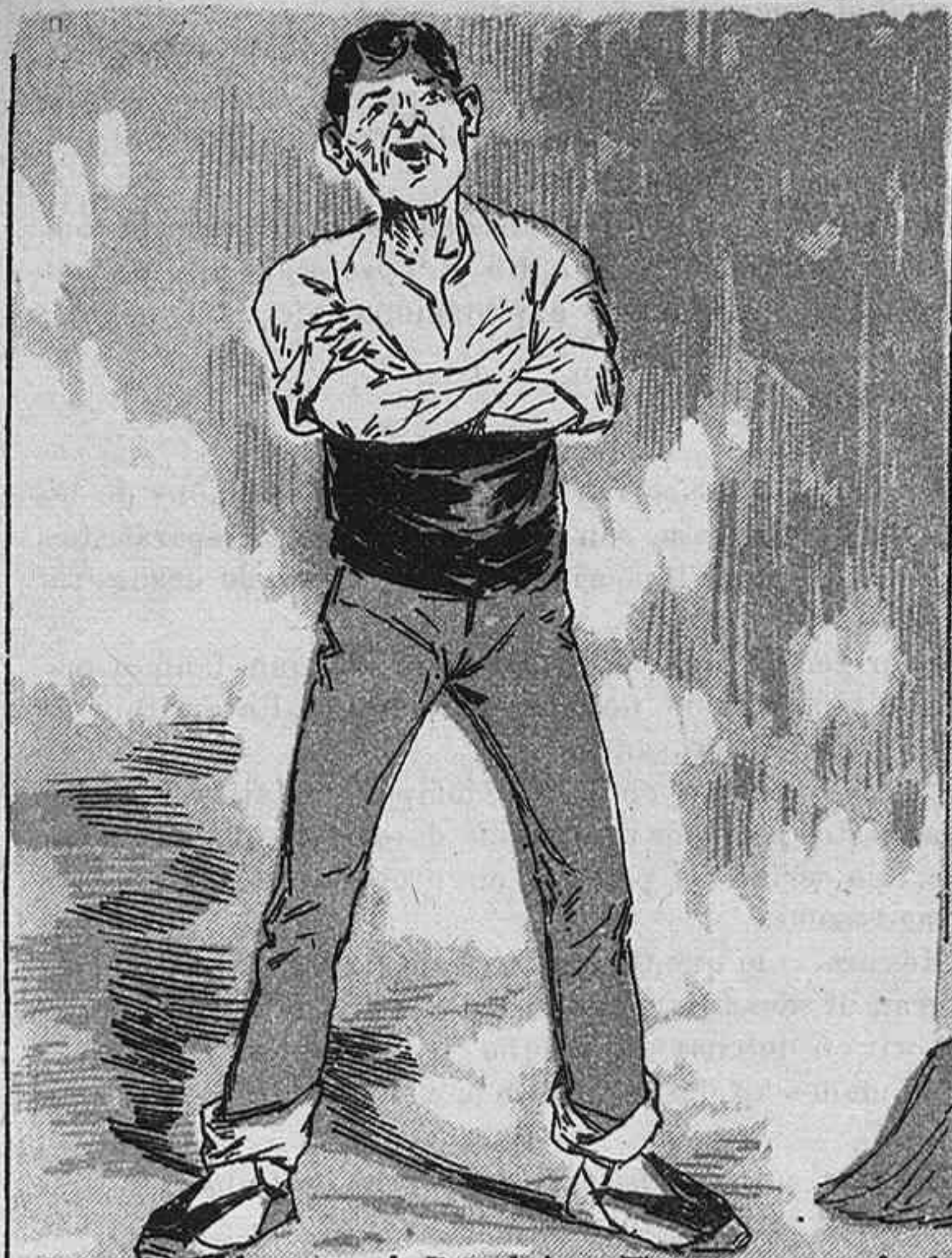
Aquesta aclaració nos dispensa de fer l' elogi de dita òbreta, esperant que 'ls lectors de LA TOMASA 's pendrán de las mans 'ls *Planys d' un pegatayre*.

Préu: dos ralets y bon profit.

Aquí á la boca del port, tenen vostés una *petita* mostra del poderin naval anglés, que si volen poden comparar ab 'l idem espanyol: Y dich *petita*, porque Inglaterra d' esquadras aixís, ne té una colla... Vagin comptant:

22 barcos de guerra, d' ells 7 acorassats, 8 crehuers y 7 torpeders. Calculant lo préu de cada un dels primers á 20 millóns de pessetas, lo dels segons á 15 y 'ls tercers, uns ab altres á milló cada un, valen tots plegats cap á 60 millóns de duros.

L' AYGUAT DE LA SETMANA

—¡Me caso ab Rondal... ¡Trenta sacas de farina que tenia al soterrani convertidas en pastetas!... ¡Al menos los fabricant de paperinas, que 'n tindria pe 'l consúm del any!

¡Portera del Ensanxe qu' està cremada, perque sempre té molla tota la entrada!

—¡Bravol... ¡Vingan llamps y tróns! Aquest temps signa dinés, perque aixís, s' espatllan mes mitxas solas y talóns.

Riu y brinca d' alegría l' apotecari Bernada puig aixís... l' aygua de pluja... ¡vendrá com á destilada!

Portan la friolera de 218 *xeringas* entre petites y grossas y 8,000 tripulants. Aquestos, calculant qu' esmersin a Barcelona per manutenció y gastos mes ó menos secrets, un promedi de 25 pessetas per individu, haurán deixat en nostra ciutat 32,000 duros; repartits entre 'ls comerciants y botiguers barcelonins...

Pero en mitj de tot, una esquadra tant poderosa, no te d' espantarnos.

Lo dia menos pensat 'ns barallarem ab 'ls inglesos y totes aquestas fortalesas flotants, aniran a *pico*... quan se trobin cara a cara ab 'l *crucero* de 'n Rius y Badia... ¡No faltaria mes!... ¡Semos ó no somos!

En son número últim, nostre estimat company *Lo Teatro Regional* publica una carta del reputat actor y autor dramàtic Don Conrat Colomer, que n' hi ha per sucarhi pans de tres lliuras.

Pretenent lo malaventurat representant del Romea y *soi-disant* empresari del Jardí Espanyol, atribuir al esmentat actor y director lo fracàs de la temporada sarsuclera última, aquest s' espolsa las moscas ab molt salero y *pentina* com es degut al *aixerit* empresari qu' ab una *delicadesa* que l' honra (?) va despedir a la companyia ab tot y tenirla contractada (com diu lo Sr. Colomer) fins al fi de Septiembre.

Al mateix temps li *canta la cartilla* dihentli que si la temporada s' ha perdut, ben seva es la culpa, a causa de matar las horas *fent lo burro*... en lloch d' atendre y fer respectar als directors que vetllavan pe 'ls seus interessos.

Lo Sr. Colomer s' ha descuydat d' afegir que també se 'n emporta bona part en lo fracàs, la estranya protecció que dispensa lo senyor Franquesa al *plagiari de marras*.

De totes maneres la carta es tan interossant com instructiva y la recomenem als nostres llegidors, que la trobaran en *Lo Teatro Regional* de la passada setmana. ¡Lle-géixinla!

En honor del creador de nostra escena, l' immortal Frederich Soler, y en profit del seu monument, van comprometre las empreses del *Lirich*, *Novetats* y *Tivoli* un mes enrera, a celebrar una funció cada una.

Lo caballerós Mario del Lirich, cumpli com sab tothom entregant cent pessetas pera 'l monument, ab tot y no haver cubert ni la décima part dels gastos, gracias al poch interès é ingratitut dels que tant devian al genial Pitarra.

En cambi ni 'l mestre Caballero ni en Guerrero, van recordarse mes de la paraula empenyada y han acabat 'ls seus compromisos y se 'n han anat y a n' en Soler... ¡que lo parta un rayo!

La empresa del Tivoli, te disculpa hasta cert punt, perque la campanya ha sigut en extrém magreta... Pero en Guerrero, no te perdó dels cataláns... Ha guanyat la primera pesseta, s' ha vist lo teatro plé gran part de la temporada y no ha sigut capás de demostrar, cumplint sa paraula, que quedava agraht a Barcelona y que honrava una de sas glorias.

Bo será que 'ls cataláns se 'n recordin l' any que vé y corresponguin com es degut, a la empresa Guerrero.

Per la nostra part ja la tindrem present.

Sembla qu' alló de la *trata de blanchs*, batejada ab lo pompós nom de *recluta voluntaria*, es un niu d' infamias. No ho dihem nosaltres; ho diu lo general Amerelles que recentment ha girat una visita de inspecció als dipòsits d' Ultramar de Cadiz y de Madrit. En tots dos puestos s' han descobert *sapos* y *culebras* com diuen 'ls castellans

y es de presumir que a provincias (y a Barcelona especialment) succehiria lo mateix.

Per de prompte aixó, de que vuyt ó deu empreses (cada una ab un núvol d' agents) 's disputin a l' *aranya estira cabells*, als infelissos desesperats, per durlos a Cuba, 's presta a molt tristas reflexions.

La mes ignocenta que se 'ns ocorre, es qu' aquesta competencia y aquet oferir l' *oro* y l' *moro* als incauts han d' amagar forsosament explotacions inícuas y negocis infames...

¡Llum... molta llum!

Diuen 'ls *patriotas* (?) que las manifestacions de las mares de Saragossa, son degudas a maneigs separatistas.

¡Ah volterians hipócritas!... Quin modo de desfigurar la veritat, a dretas.

L' origen d' aquestas manifestacions, (que l' amor matern disculpa), está no mes en la desigualtat irritant de la contribució de sanch...

Lo dia que se suprimís la redempció metálica, y 'ls fills d' aquestos *patriotas* tinguessin d' anar també a la *manigua*, ells serían 'ls primers en protestar com las mares saragossanas.

Mes ara, com que tenen Cubas de sobras, ab tres no mes lliuran 'ls seus fills, ¡y volen que 'ls fills dels altres vagin a morir en defensa de las que 'ls quedan!...

¡Al menos no desfiguressin la veritat!

Estém al principi del fi de la guerra de Cuba!

O sino vagin llegint:

En Weyler telegrafia, que si immediatament no se li envían 40 millons de pessetas, per pagar 'ls atrassos a las tropas, no respón de las desercions.

L' Azcárraga diu que necessita 60 millons per comprar Mausers y uns quants mes pera preparar la remesa próxima de 60 mil homes.

En Beranger vol uns doscents millons per comprar barcos avants del mes de Mars próxim...

En resúm, que perentoriament necessita 'l Govern cap a 80 millons de duros, y en Navarro Reverter no l' s troba ni a tiros!

¡Y quina relació, dirán vostés, té aquesta millonada ab la guerra de Cuba?...

Molt senzill... ¡Acabats 'ls quartos... acabat l' humor! ¡Muerto el perro se acabó la rabia!

L' Apeles Mestres, desenganyat de la literatura catalana, que segons diu, «no li ha dat ni honra ni profit», ha trencat la ploma y ha fet un *auto de fé* ab los seus treballs inédits.

Es de dordre que 'l dibuixant-poeta hagi prés una resolució tan radical... pero...

A pesar de que lamento
lo qu' ha fet, de totes veras...
¡ni se hundirá el firmamento,
ni temblarán las esferas...

Bibliografia

Lo reputat calígrafo en Francisco Flós y Calcat, acaba de publicar una obreta, que, sens dupte, ha de cridar poderosament l' atenció.

'S tracta d' una important Geografia de Catalunya, escrita en lo nostre idioma, propia pera servir de text

en las escuelas d' aquesta regió catalana, y molt útil pera 'ls viatjants de comers y excursionistas.

La esmentada obreta que revela bon caudal de coneixements y un estudi detingut de nostra terra nadiua, si no tingues altra importancia, tindria, com diu molt bé lo Sr. Fiós en son prólech, la de donar á coneixe als catalans, avants qu' altres païssos, lo seu propi, lo país ahont han vist arrelar sas mes nobles afeccions.

La geografia que 'ns ocupa, á pesar de constar de mes de 200 planas en octau, esmeradament impresas, y d' estar sólidament enquadernada, se ven en las principals llibrerías de Catalunya, al económic preu de 6 rals, per lo que la recomaném ab gust als nostres lectors, en la seguretat de que després nos en darán las gracias.

Altra obra també recomenable es lo tomo de poesías titulat: *Desde el surco*, que 'ns acaba de remetre l' inspirat poeta malaguenyo D. Arturo Reyes.

Comè l' esmentat tomo hasta setanta composicions en vers, qu' acreditan un cop mes las altas dots que posseheix lo jove literat pera 'l cultiu de la lírica.

La carta-prólech del Excm. Sr. D. Gaspar Núñez de Arce, que va unida á la esmentada obra y que dedica moltes y merescudas frasses d' elogi al Sr. Reyes, nos relleva de ser mes extensos, puig qui ha rebut los aplausos de tan eminent poeta, no necessita ja las nostras modestas alabansas; pot ben anar tot sol.

Recomenable igualment, per lo aixerit, es lo saynete *Un Petardo*, original de nostre vo'gut company de Redacció D. Joseph Barbany (Pepet del Carril) y estrenat ab frenétichs aplausos la nit del 20 de Maig de 1893 en lo Circo Espanyol d' aquesta ciutat.

Es *Un Petardo* una obreta xistosa y moguda, que á no duptar, entrarà pròptie á formar part del repertori dels aficionats.

CORRESPONDENCIA

(Continuació de la tancada 'l dia 26 de Juliol últim)

1. Amadeo Punsoda: N' aprofitaré alguna.—2. Aguilera: Anirà tot, menos l' últim epígrama.—3. E. Pi Fani: Las dos xaradas y 'l epígrama.—4. Rafel Homedes: Lo geroglífich.—5. Un que li agrada 'l tiure: Massa senzill.—6. Pepet de Ra'os: Mal versificada.—7. Un guitarrista imprimit: No puch servirlo.—8. Aprenent de la casa: Anirà la tarjeta.—9. Rapevi: Ara va molt bé y tinch lo gust de publicarli en lo folletí.—10. Joseph Almacellas: No 'm resulta prou brillant. De l' altra ja no m' en recordo; pera contestarli á lo que 'm demana, tindria d' enviármela novament.—11. Un aprenent de draps: Aprengui també de medir versos.—12. Jabosella: Fixis en lo que dich al senyor que 'l precedeix y donguis per aludit.—13. Joseph Gorina: Està bé.—14. S. Borrut Solé: Publicarém lo sonet.—15. Ruch Nafrat: Un epígrama.—16. Manolo: Es fluix.—17. Salvador Portas: Anira lo primer geroglífich.—18. E. Torrent Costa: No està prou bé.—19. Lluïset de la Piga: Insertarém dos epígramas y dos cantarelles.—20. Jaumet Bolera: Es massa d' aixonsas me comprén?—21. J. Roca Parés: Cada tomo ab tapas de luxo, deu rals.—22. Sanch de Cargol: No 'm satisfá res d' aquesta remesa.—23. Joan Rocaveri: Ara es publicable.—24. Pepet Panxeta: També ho son lo seu geroglífich primer y 'l seu rodet numéric.—25. O. Pino de Premia: Igualment las xaradas 2.ª y 4.ª—26. A. M. C.: Insertarém lo geroglífich.—27. Fidel Delfí: De vosté, lo ters de sílabas.

(Tancada 'l dia 2 d' aquest mes)

1. Lluïset del Arpa: No serveixen.—2. S. S. Jimeno: Tórnila á enviar, acompanyada de la solució.—3. Un Calavera retirat: No va.—4. P. de Reus: Ha de ser «llagostí».—5. S. Amolap: Publicarém lo trenca-caps y l' acudit.—6. J. Balansa: No fan per casa.—7. Mata-Pins: Son dolents.—8. R. Homedes: Tindrè present sa justa petició. Lo que m' envia no serveix.—9. J. Vallmadella: No m' agrada prou.—10. Selebac: Id.—11. Pere Saló: Anirà 'l ters de sílabas.—12. Fidel Delfí: De vosté, la sinonímia-anagrama, la mudansa, la xarada y la tarjeta.—13. Gonnella Poétich: ¡Al cove!—14. Floridor: Lo publicaré fenthi una petita supressió.—15. Un aprenent de la casa: Després d' haver llegit aquells cantars tan perversos, no hi volgut examinar res mes.—16. Joseph Baguñá: Hi ha alguns accents molt forsats.—17. J. Villá y X: Publicarém lo primer geroglífich.—18. Ricart Pujol: No va.—19. Baldiri Fius: No es publicable.—20. Pepet Panxeta: Lo triangul està bé.—21. P. Perico Nas de-mico: Anirà «L' aplech».—22. J. Robert: Es mansoya.

! Dissapte pròxim surtirá!

! Surtirá dissapte pròxim!

PLANYS D' UN PEGATAYRE

Monòlech en vers, original del festiu escriptor

~ Noy de la Pega ~

profusament il lustrat per lo reputat artista

J. LLOPART

Preu: 2 RALS

Los Srs. Corresponsals, podèn preparar son pedido.
Desquento ó Comissió, lo de costum.

! Dissapte pròxim surtirá!

LA TOMASA CONTRAST

La faldilla aixís alsada
quan la propietaria es jove...
és cosa que molt m'agrada!

Pró en cambi, si tinch la pega
d'ensopegá ab unas flautas
com aquestas... 'm carrega!

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Tinch la tres-hu dos-tres-quarta
y 'n té la culpa la Hu-tres,
que 'm va fé una gran dos-terça
en un ball de tot, ¿m'entens?

O. PINO DE PREMIÀ.

CONVERSA

—Carmeta, ¿quin dia batejaren la
teva germana petita?

—Lo dia de Sant Jaume.

—¿Quins van ser los padrins, los
teus tios?

—Sí: la tia Natalia de la Flassa No-
va y 'l tio Emilio.

—¿Y quins noms li van posar?

—Búsqüho, que jo mateixa ho he
dit.

J. SALLENT.

PROBLEMA

Dividir lo número 19,600 en quatre
cantitats que sumadas, restadas, mul-
tiplicadas y divididas per un mateix
número, donguin resultats iguals.

UN CALAVERA RETIRAT.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Poble catalá.
- 5 2 1 7 3 6 4—Nom d'home (dim.)
- 1 7 4 7 5 2—Població catalana.
- 6 8 6 3 7—Nom de dona.
- 1 6 3 7—Apellido d'una actriu
- 5 7 8—Moneda.
- 8 7—Nota musical.
- 4—Consonant.
- 5 6—Nota musical.
- 3 2 1—Tothom ne té.
- 8 2 8 7—Nom de dona.
- 7 3 4 2 3—Nom d'home.
- 1 2 8 8 6 4—Poble catalá.
- 1 2 5 6 8 8 7— » »
- 5 7 1 2 3 6 4 7—Nom de dona (dim.)
- 4 2 5 6 8 8 2—Poble catalá.
- 7 8 6 8 8 7— » »
- 1 7 5 4 7—Nom de dona.
- 2 8 2 4—Població catalana.
- 7 8 8—Vejetal.
- 4 6— »
- 7—Vocal.

RAFAEL HOMEDES.

GEROGLIFICH

X: TII
OR
ILI
MODII
TI

PEPET PANXETA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 413

Xarada.—Ca—fe—lé.

Endevinalla.—La lletra A.

Conversa.—Adela.

Trenca-caps.—Cardedeu, Sentmanat,
Mona, Sol, Pt.

Creu numérica.—Paulino.

Logogrifo numérich.—Eloisa.

Geroglifich.—Com mes comedias mes
autors.

Lit. Barcelonesa de RAMÓN ESTANY
—6 Sant Ramon—6 = BARCELONA